

er kommet frem, og mente ikke, at der kunde gives nogen tilfredsstillende Bepvarelse af dette Spørgsmaal, i alt Fald kunde han ikke for sit Vedkommende give nogen tilfredsstillende Bepvarelse deraf. De delegerede for Købstadkommunernes Kommunalbestyrelser . . . jeg ved ikke, om jeg forstod det ærede Medlem rigtigt (Tolderlund: Købstadforeningen) . . . altsaa de delegerede for Købstadforeningen havde i alt Fald ikke saadan særlig ønsket dette Forslag gennemført. Jeg vil forsøge paa at give et Svar paa det nævnte Spørgsmaal; om det lykkes mig, er en anden Sag.

Jeg vil begynde med at minde om, at Købstadforeningen dog i sin Tid har henvendt sig til Lovgivningsmagten om at faa denne Sag gennemført; hvorledes Købstadforeningen staar i dette Øjeblik, ved jeg ikke. Men at det er i sin gode Orden, at denne Sag bringes frem, mener jeg at kunne give tilstrækkelig gyldige Grunde for. For det første kan jeg i denne Henseende henvise til ikke mindre end to Grundlovsparagraffer, to Løsteparaffer, som burde være oplydte for over 40 Aar siden, og med Hensyn til hvilke det sikkert ogsaa var Grundlovsfædrenes Mening, at de skulde have været gennemførte straks efter Grundlovens Givelse; det er de to Løsteparagraffer 71 og 91. Ærede Medlemmer her i denne Sal kende jo godt disse Paragraffer. Den første siger, at Retsplejen skal adstilles fra Forvaltningen, og den anden taler om Kommunernes Ret til Selvstyre under Statens Tilsyn. Det er særlig denne sidste Paragraf, om Kommunernes Ret til Selvstyre, som jeg vil omtale med et Par Ord.

Jeg ved jo meget godt, at vi have to Kommunallove, en for Landkommunerne af 6te Juli 1867 og en for Købstadkommunerne af 26de Maj 1868, og deres Hovedindhold er at gennemføre det Selvstyre, som Grundloven har lovet. Men det er sikkert nok, at dette Selvstyre kun usuldfølgelig er gennemført ved disse to Love, og der er paa det Punkt, som det her foreliggende Lovforslag omhandler, en mærkelig Uoverensstemmelse mellem disse to Love, Landkommunalloven og Købstadkommunalloven. Ærede Medlemmer ville vide, at før Landkommunalloven af 6te Juli 1867 udkom, var Sognepresten født Formand — kan jeg gerne sige —

i Kommunalbestyrelsen. Ganske vist var han ikke født Formand i Sogneforstanderstabet, men han var født Formand i det væsentligste af, hvad der angik Kommunens Styrelse, nemlig i Styrelsen af Fattigvæsenet og Skolevæsenet; og det, som laa uden for disse to Omraader, var den Gang ikke meget omfattende, i alt Fald for Landkommunernes Vedkommende. Denne Ordning forlod man; ved Landkommunalloven gif man over til, at herefter skulde Sogneraadene selv vælge deres Formænd; man gif altsaa i den Henseende for Landkommunernes Vedkommende et godt Skridt fremad med Hensyn til Selvstyre. Men samtidig eller omtrent samtidig, nemlig Aaret efter, ved Loven af 26de Maj 1868, vedtog man den endnu gældende Lov for Købstadkommunernes Vedkommende, hvor man gif den omvendte Vej; mærkværdigvis, forekommer det mig, gif man den omvendte Vej. Indtil da gjaldt Loven af 24de Oktober 1837 — tror jeg det er — og derefter havde Borgerrepræsentationerne i Købstæderne Ret til at vælge deres Formænd. Men denne Ret blev dem berøvet ved Kommunalloven af 26de Maj 1868, og man gif over til, at nu skulde de ikke længere have Lov til at vælge deres Formænd, men den af Kongen bestiftede Borgmester skulde være født Formand i Byraadet. Det var altsaa efter min Mening et Tilbagestridt og ikke et Fremstridt, man her gjorde. Jeg ved ikke rettere, end at alle Parter — da man vedtog denne Lov — ja, alle Parter er maaste for meget sagt, men i alt Fald saa godt som alle Parter, erkendte, at det var et Tilbagestridt; ia selv dette høje Landstings Udvalg har i sin Betænkning en Bemærkning om, at man finder, at det er i Grunden det ene rigtige, at Byraadene selv skulde have Lov til at vælge deres Formænd; men man mente, at der var Omstændigheder, som gjorde, at man den Gang burde indrømme dette Tilbagestridt. Det vil sige, at den daværende Indenrigsminister, det nuværende ærede 3dje Medlem for 9de Kred (Estrup), gjorde til en Betingelse for Gennemførelsen af Købstadkommunalloven i det hele taget, at Borgmesteren skulde være født Formand i Byraadet, og da Købstadkommunalloven i andre Retninger i det hele taget medførte saa mange Goder, at man ikke vilde lade